Maturitní témata – Dějepis

školní rok 2026/2027

1. **Pravěk a starověk 1: významné kultury a civilizace doby kamenné, měděné a bronzové.**

   I. Počátky a rozšíření *Homo sapiens*; II. Nejznámější příklady paleolitického umění u nás a v Evropě; III. Neolitická revoluce; IV. Eneolitické památky a vynálezy; V. Kultury doby bronzové na území ČR; VI. Mezopotámské kultury 4.–2. tis. př. n. l.; VII. Starověký Egypt od Staré po Novou říši; VIII. Nejstarší civilizace v Řecku, Indii a Číně

2. **Pravěk a starověk 2: významné kultury a civilizace doby železné do přelomu letopočtu.**

   I. Doba halštatská; II. Doba laténská a keltská kultura; III. Novoasyrská, novobabylonská a perská říše; IV. Další předovýchodní kultury: Chetité, Féničané, Izraelité; V. Maurjovská Indie a Čína za dynastie Čchin; VI. Archaické a klasické období starověkého Řecka; VII. Alexandr Veliký a helenismus; VIII. Římské dějiny od doby královské po zánik republiky

3. **Římská říše a Germáni v době principátu a dominátu. Vznik barbarských království.**

   I. Významní římští císaři 1. stol. n. l.; II. Éra adoptivních císařů; III. Germáni na území ČR; IV. Krize Říma v 3. stol. a Diokleciánova reforma; V. Význam křesťanství, Konstantin a Theodosius; VI. Stěhování národů a zánik Západořímské říše; VII. Vznik barbarských království v Itálii, Francii, Španělsku a Africe

4. **Významné říše raně středověkého světa: Frankové, Byzanc, Arabové, Vikingové.**

   I. Francká říše do pádu Merovejců; II. Vzestup Karlovců, karolínská renesance, Verdunská smlouva; III. Byzantská říše za Justiniána I. a Herakleia; IV. Krize Byzantské říše v 7.–9. stol.; V. Vznik islámu a arabská expanze ve středověku; VI. Vikingské nájezdy, plavby a kolonizace; VII. Typické rysy vikingské kultury; VIII. Význam Normanského vévodství

5. **Střední Evropa v raném a vrcholném středověku: Svatá říše římská, Maďarsko, Velká Morava, Čechy, Polsko.**

   I. Otonská dynastie a renesance; II. Maďarské nájezdy a vznik Uherského království; III. Velká Morava: panovníci, kultura, cyrilometodějské misie; IV. České knížectví od 9. do 12. stol.; V. Boj o investituru, kurfiřtský sbor, Fridrich Barbarossa, Fridrich II.

Štaufský; VI. České země za posledních Přemyslovců; VII. Vznik Polského knížectví a království

6. **Západní Evropa ve vrcholném a pozdním středověku. Lucemburkové na českém trůně do počátku 15. století.**
   I. Křížové výpravy do Svaté země od 11. do 13. stol.; II. Anglo-francouzské soupeření 12.–13. stol. a Magna charta libertatum; III. Stoletá válka; IV. Černá smrt v Evropě a u nás; V. Krize papežství a koncily 15. stol.; V. Vláda Jana Lucemburského; VI. Politika a kultura v době Karla IV.; VII. Vláda Václava IV. a české reformní hnutí do r. 1409
7. **Husitské století: české dějiny a jejich evropský přesah v letech 1414–1526.**
   I. Význam Jana Husa a Jakoubka ze Stříbra; II. 1. pražská defenestrace a formování husitských frakcí; III. Protihusitské kruciáty; IV. Jednání s basilejským koncilem, kompaktáta a vláda Zikmunda; V. Období interregna; VI. Poděbradská éra, spor s papeži a Matyášem Korvínem; VII. Vláda jagellonské dynastie; VIII. Vladislavská gotika
8. **Zámořské objevy a mimoevropské kultury v 15.–16. století.**
   I. Vzestup Osmanské říše ve 14.–15. stol.; II. Příčiny a předpoklady zámořských objevů; III. Objevné plavby Španělů a Portugalců v 15. – 16. století; IV. Tordesillaská smlouva; V. Vzestup a pád mezoamerických a andských civilizací; VI. Důsledky zámořských objevů; VII. Počátky anglické, francouzské a nizozemské kolonizace
9. **Evropská reformace, její myšlenky a rozšíření. Katolická „protireformace“.**
   I. Lutherovo vystoupení a šíření jeho myšlenek; II. Náboženské konflikty v SŘŘ a augšpurský mír; III. Kalvinismus a jeho rozšíření; IV. Náboženské konflikty ve Francii a edikt nantský; V. Vznik anglikánské církve; VI. Reakce katolické církve v 16. stol.; VII. Evropská reformace a české země
10. **Vzestup Tudorovců, Rurikovců a Habsburků v raném novověku. České země do r. 1620.**
    I. Politika a kultura alžbětinské Anglie; II. Rusko za Ivana IV. Hrozného; III. Vláda Karla V. Habsburského; IV. Ferdinand I. a 1. stavovské povstání; V. Maxmilián II. a Česká konfese; VI. Politika, kultura a věda rudolfinské éry; VII. Česká fáze třicetileté války
11. **Revoluce 16.–18. století: Nizozemí, Anglie, USA.**
    I. Příčiny a průběh nizozemské revoluce; II. Konflikt Karla I. s parlamentem a občanská válka; III. Oliver Cromwell a Commonwealth; IV. Restaurace Stuartovců a

Slavná revoluce; V. 13 kolonií a příčiny nespokojenosti s britskou politikou; VI. Americká válka za nezávislost; VII. Vznik USA, americká ústava

12. **Dánská, švédská a švédsko-francouzská fáze 30leté války. Rekatolizace českých zemí a „doba temna“.**
    I. Válka dánská; II. Válka švédská a osud Albrechta z Valdštejna; III. Válka švédsko-francouzská a význam Brna; IV. Vestfálský mír a celoevropské důsledky války; V. Staroměstská poprava, Obnovené zřízení zemské, rekatolizace a exil; VI. Baroko v českých zemích 17. století; VII. Vláda Leopolda I.
13. **Vývoj absolutistických monarchií v 17.–18. století: Francie, Prusko a Rusko**
    I. Typické rysy absolutismu; II. Francie za vlády Ludvíka XIV. a Ludvíka XV.; III. Počátky Pruského království; IV. Prusko za vlády Fridricha II. Velikého; V. Rusko za vlády Petra I. Velikého; VI. Rusko za vlády Kateřiny II. Veliké; VII. Trojí dělení Polska
14. **Habsburská monarchie v mezinárodních souvislostech 18. století. Význam tereziánských a josefínských reforem u nás.**
    I. Války o španělské dědictví; II. Pragmatická sankce; III. Významné barokní památky 18. stol.; IV. Války o rakouské dědictví a sedmiletá válka; V. Tereziánské reformy; VI. Josefínské reformy; VII. Vláda Leopolda II.
15. **Velká francouzská revoluce a napoleonská Evropa (1789–1815)**
    I. Ekonomické a politické problémy Francie; II. Generální stavy a klíčové dokumenty let 1789–1791; III. Protifrancouzská koalice a vznik republiky; IV. Jakobínský teror; V. Direktorium a růst Napoleonovy moci; VI. 1. francouzské císařství; VII. Napoleonské války v Evropě a Rusku; VIII. Napoleonova porážka a dvojí exil
16. **Průmyslová revoluce, vědecký pokrok a kolonialismus v 18.–19. století**
    I. Příčiny a předpoklady průmyslové revoluce; II. Vynálezy prům. revoluce; III. Šíření prům. revoluce a její dopady; IV. Charakteristika a význam osvícenství; V. Významní vědci 19. století; VI. Růst britského koloniálního impéria; VII. Kolonialismus v Africe
17. **Revoluce v Evropě a českých zemích v letech 1815–1848**
    I. Vídeňský kongres a Svatá aliance; II. Řecká válka za nezávislost; III. Revoluce r. 1830 (Polsko, Francie, Belgie); IV. Ferdinand I. Dobrotivý a Metternich; V. Revoluce 1848 ve Francii, Německu a Itálii; VI. Revoluce 1848 v Rakousku, kroměřížský sněm; VII. Revoluce 1848 v českých zemích, význam Františka Palackého
18. **Politický, teritoriální a hospodářský vývoj USA před 1. světovou válkou**
    I. Rozšiřování na západ a problematika domorodých obyvatel; II. Válka proti Británii

a Mexiku v 1. pol. 19. stol.; III. Problematika otroctví, abolicionistické hnutí; IV. Válka Severu proti Jihu; V. Rekonstrukce Jihu, problematika segregace; VI. Hospodářský a populační růst USA; VII. Územní zisky 2. pol. 19. a počátku 20. stol.

19. **Velmocenské soupeření 2. pol. 19. stol. a počátku 20. stol. s důrazem na dějiny Ruska, Francie, Itálie, Německa a Japonska**
    I. Krymská válka; II. Berlínský kongres a úpadek Osmanské říše; III. Druhé francouzské císařství; IV. Rusko za posledních Romanovců; V. Sjednocení Itálie; VI. Bismarckova politika a sjednocení Německa; VII. Německo jako průmyslová velmoc; VIII. Reformy Meidži a růst japonské moci
20. **Vývoj Rakouského císařství a Rakouska-Uherska v letech 1851–1914.**
    I. Bachovský absolutismus; II. Únorová ústava r. 1861; III. Rakousko-uherské vyrovnání, prosincová ústava r. 1867; IV. Politika pasivní rezistence, drobečková politika, volební právo; V. Český a německý nacionalismus, hilsneriáda; VI. Hospodářský a dopravní rozvoj českých zemí; VII. Architektura a umění 2. pol. 19. a počátku 20. stol.
21. **Balkánské války a první světová válka. Rozpad Rakouska-Uherska, vznik Československa a konference ve Versailles.**
    I. Vznik Trojspolku a Trojdohody; II. První a druhá balkánská válka; III. Sarajevský atentát a vypuknutí velké války; IV. Fronty a bojiště 1. světové války; V. Závěrečná fáze války (USA, ruské revoluce a kapitulace); VI. Versailleská konference a dohody s poraženými státy; VII. 1. československý odboj, význam T. G. Masaryka; VIII. Vyhlášení Československa
22. **Meziválečný svět a První republika do konce 20. let.**
    I. Ruská občanská válka, vznik SSSR; II. Nové státy na mapě Evropy; III. Výmarská republika, mnichovský puč, rúrská krize; IV. Růst moci fašistů v Itálii; V. Mezinárodní diplomacie 20. let (Rapallo, Locarno, Společnost národů); VI. Území a národnostní menšiny První republiky; VII. Politický systém První republiky; VIII. Funkcionalismus
23. **Velká hospodářská krize a politická krize 30. let. Vznik a zánik Druhé republiky.**
    I. Příčiny, rozšíření a celosvětové dopady hospodářské krize; II. New Deal; III. Specifika hosp. krize v Československu; IV. Nacistické převzetí moci, politika Hitlera a jeho spojenců; V. Stalinismus ve 30. letech; VI. Ohrožení Československa a sudetská otázka; VII. Mnichovská konference, 1. vídeňská arbitráž; VIII. Charakteristika Druhé republiky

24. Druhá světová válka. Protektorát Čechy a Morava.

I. Pakt o neútočení, nacistická agrese 1939–1941; II. Agrese SSSR před r. 1941; III. Operace Barbarossa, východní fronta; IV. Dvojí vylodění na západě, konec války v Evropě; V. Válka v Pacifiku, projekt Manhattan; VI. Židovský a romský holocaust; VII. Vznik a fungování Protektorátu; VIII. Domácí a zahraniční odboj, heydrichiáda, osvobození ČSR

25. Počátek studené války a její projevy od počátku 50. let. Československá třetí republika.

I. Charakter studené války, význam jaderných zbraní; II. Marshallův plán, OSN, vojenské pakty; III. Okupace Německa a jeho rozdělení; IV. Občanské konflikty v Řecku a Číně; V. Korejská válka; VI. Vznik Izraele, první arabsko-izraelská válka; VII. Omezená demokracie Třetí republiky; VIII. Odsun Němců

26. Západní a Východní blok v 50.–60. letech. Proces dekolonizace a Hnutí nezúčastněných zemí.

I. Evropská hospodářská integrace v 50. letech; II. Mccarthismus, segregace a protestní hnutí v USA; III. SSSR za Chruščova a destalinizace; IV. Nepokoje v Polsku a Maďarsku; V. Suezská, 2. berlínská a karibská krize; VI. Vesmírné programy USA a SSSR; VII. Čína za vlády Mao Ce-tunga; VIII. Dekolonizace v Africe a Asii, Hnutí nezúčastněných zemí

27. Poválečné Československo I: od Vítězného února do Pražského jara.

I. Únorová krize a komunistický převrat; II. Monstrprocesy a komunistické lágry; III. Ekonomika, architektura a umění doby stalinismu; IV. Bruselský styl; V. Socialistická ústava; VI. Uvolňování napětí v průběhu 60. let; VII. Reformy Pražského jara; VIII. Operace Dunaj

28. Poválečné Československo II: normalizace, Sametová revoluce a rozpad Československa

I. Federalizace; II. Okupace a živé pochodně; III. Perzekuce ze strany normalizačního režimu; IV. Každodenní život v 70.–80 letech; V. Charta 77; VI. Palachův týden a Sametová revoluce, role Václava Havla; VII. První svobodné volby; VIII. „Pomlčková“ válka a rozpad Československa

29. Světové dějiny od konce 60. do raných 90. let. Rozpad Sovětského svazu.

I. Válka ve Vietnamu; II. Détente, pingpongová politika, Ostpolitik; III. Velká Británie v 70.–80. letech; IV. Konflikty v Palestině a Afghánistánu; V. Solidarita a pád

komunismu v Polsku; VI. Pád komunismu v NDR, Rumunsku a Maďarsku; VII. Perestrojka a glasnosť v SSSR; VIII. Nepokoje v SSSR a jeho rozpad

30. Vývoj v Česku a ve světě od konce studené války do r. 2014.

I. Politický systém ČR v 90. letech, opoziční smlouva; II. Ekonomická a kulturní transformace ČR; III. Vstup ČR do významných organizací; IV. Krvavý rozpad Jugoslávie; V. Události ve Rwandě a JAR v 90. letech; VI. Napětí na Blízkém východě, útoky 11. září a jejich důsledky; VII. Politika putinovského Ruska do r. 2014